

Kohtuasi C-270/10

Lotta Gistö

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Korkein hallinto-oikeus)

Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll – Artikli 14 esimene lõik – Liidu ametniku abikaasa residendiriigi kindlaksmääramine – Siseriiklik õigus, mis näeb ette normi, mille kohaselt ei käsitata riigi residendina enam isikut, kes on elanud kolm aastat välisriigis, ja seega ei kohaldata tema suhtes enam üldist maksukohustust

Kohtuotsuse kokkuvõte

Euroopa ühenduste privileegid ja immunitetid – Ühenduste ametnikud ja teenistujad – Liidu ametniku niisuguse abikaasa residendiriik, kes ise ei tegutse tasustataval töökohal

(Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll, artikli 14 esimene lõik)

Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll artikli 14 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et niisuguse isiku abikaasat, kes üksnes põhjusel, et ta astub liidu teenistusse, asub elama liikmesriigi territooriumile, mis selle isiku liidu teenistusse astudes ei ole tema jaoks maksustav elukohariik, käsitatakse endiselt viimati nimetatud riigi residendina, kui see abikaasa ise ei tegutse tasustataval töökohal.

(vt punkt 22 ja resolutsioon)

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

28. juuli 2011(*)

Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll – Artikli 14 esimene lõik – Liidu ametniku abikaasa residendiriigi kindlaksmääramine – Siseriiklik õigus, mis näeb ette normi, mille kohaselt ei käsitata riigi residendina enam isikut, kes on elanud kolm aastat välisriigis, ja seega ei kohaldata tema suhtes enam üldist maksukohustust

Kohtuasjas C-270/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Korkein hallinto-oikeuse (Soome) 27. mai 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saab Euroopa Kohtusse 31. mail 2010, menetluses, mille algatas

Lotta Gistö,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees J.-J. Kasel (ettekandja), kohtunikud A. Borg Barthet ja M. Ilešić,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,
- Eesti valitsus, esindaja: M. Linntam,
- Euroopa Komisjon, esindajad: I. Koskinen, D. Martin ning M. I. Martínez del Peral,

arvestades pärast kohtujuristi ära kuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll, mis oli algselt lisatud Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingule (EÜT 1967, 152, lk 13) ja seejärel Amsterdami lepinguga EÜ asutamislepingule (edaspidi „protokoll”), artikli 14 esimese lõigu tõlgendamist.

2 Taotlus esitati L. Gistö algatatud menetluses, mille eesmärk on kindlaks teha, kas tal oli 2007. maksustamisaastal Soomes täielik või üksnes piiratud tulumaksukohustus.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Protokoll artikkel 13 oli sätestatud järgmiselt:

„Kooskõlas tingimuste ja menetlusega, mille on kinnitanud nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal, on ühenduste ametnikud ja muud teenistujad kohustatud maksma ühendustele maksu töö- ja muudelt tasudelt, mida ühendused neile maksavad.”

Töö- ja muud tasud, mida ühendused neile maksavad, on vabastatud riigimaksudest.”

4 Protokoll artikli 14 esimene lõik sätestas:

„Tulumaksu, omandimaksu ja pärandimaksu rakendamisel ning ühenduste liikmesriikide vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimist käsitlevate konventsioonide kohaldamisel loetakse, et ühenduste ametnikud ja muud teenistujad, kes üksnes oma kohustuste täitmiseks ühenduste teenistuses asuvad elama liikmesriigi territooriumile, mis nende ühenduste teenistusse astudes ei ole maksustav elukohariik, nii nende tegelik elukohariik kui ka maksustavas elukohariigis on säilitanud oma elukoha viimati nimetatud riigis, tingimusel et see riik on ühenduste liige. See säte kehtib ka abikaasa kohta, kui abikaasa ei tegutse iseseisvalt tasustataval töökohal, ning

käesolevas artiklis nimetatud isikute ülalpidamisel ja hoole all olevate laste kohta.”

Siseriiklik õigus

5 Soome 30. detsembri 1992. aasta tulumaksuseaduse (Tuloverolaki (1992/1535)) § 9 lõige 1 sätestab:

„Tulumaksu on kohustatud maksma:

- 1) asjaomasel maksustamisaastal Soomes elanud füüsiline isik, Soomes registreeritud ühing, seltsing ja pärandvara saaja Soomes ning mujal saadud tulult (üldine maksukohustus);
- 2) füüsiline isik, kes maksustamisaastal ei ole Soomes elanud, ja välisriigis registreeritud ühing Soomes saadud tulult (piiratud maksukohustus).”

6 Sama seaduse artikli 11 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Füüsiline isik loetakse Soomes residendiks, kui ta viibib Soomes rohkem kui kuus kuud, kusjuures ajutine lahkumine ei takista viibimise käsitamist pidevana. Soome kodanik loetakse Soomes residendiks, isegi kui ta ei viibi Soomes rohkem kui kuus kuud, seni kui on möödunud kolm aastat selle aasta lõppemisest, mille ajal ta riigist lahkus, juhul kui ta ei tõenda, et tal ei ole maksustamisaastal olnud olulisi sidemeid Soomega. Kui ei tõendata teisiti, siis ei loeta Soome kodanikku pärast selle aja möödumist Soome residendiks.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

7 Soome kodanik L. Gistö asus 2003. aasta kevadel, mil tema abikaasa asus alaliselt tööle Euroopa Parlamendis tõlkijana, koos perega elama Luksemburgi. Sellest ajast alates on abikaasade Gistö elukoht Luksemburgis.

8 2007. aastal oli L. Gistö vanemapuhkusel oma alaliselt töölt lasteaiaõpetajana Turus (Soome) ega tegutsenud ise tasustataval töökohal Luksemburgis. Turus kuuluvad talle mõned väärtpaberid ja mitu kinnisvara, mille ta on omandanud investeerimise eesmärgil ja mida ta üürib välja.

9 Et teada saada, kas tal oli 2007. maksustamisaastal Soomes saadud tulude osas ikka üldine maksukohustus, pöördus L. Gistö haldusasutuse keskusverolautakunta (maksuküsimuste lahendamise keskkomisjon) poole, kellel on õigus anda maksumaksja taotlusel siduvaid eelotsuseid maksustamise kohta. L. Gistö taotlusel tehtud eelotsuses leidis nimetatud komisjon, et tema maksustav elukohariik oli protokolli artikli 14 tähenduses ikka Soome ning et seega oli tal üldine tulumaksukohustus, kuna ta ise ei tegutsenud Luksemburgis tasustataval töökohal.

10 L. Gistö kaebas selle otsuse edasi Korkein hallinto-oikeusele (kõrgeim administratiivkohus).

11 Nimetatud kohus märgib, et protokolli kohane lahend viiks taotleja ebasoodsa maksustamiseni tema Luksemburgi elama asumise tõttu, kuna tal oleks Soomes ikka piiramatu maksukohustus, kuigi siseriikliku õiguse kohaselt võiks tal olla selles riigis alates 2007. maksustamisaastast piiratud maksukohustus.

12 Neil asjaoludel otsustas Korkein hallinto-oikeus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [...] protokolli artiklit 14 tuleb [L.] Gistö juhtumi puhul tõlgendada nii, et selle protokolli sätete kohaselt on ta 2007. aastal endiselt Soome resident, või tuleb asjaomast protokolli mõista nii, et

käesoleval juhul määravad lõppastmes liikmesriigi siseriikliku õiguse sätted selle, kas on tegemist üldise maksukohustusega liikmesriigis ja käesoleval juhul Soomes?"

Eelotsuse küsimus

13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab oma küsimusega teada sisuliselt seda, kas protokolli artikli 14 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et niisuguse isiku abikaasat, kes üksnes põhjusel, et ta astub Euroopa Liidu teenistusse, asub elama liikmesriigi territooriumile, mis selle isiku liidu teenistusse astudes ei ole tema jaoks maksustav elukohariik, käsitatakse endiselt viimati nimetatud riigi residendina, kui see abikaasa ise ei tegutse tasustataval töökohal.

14 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb märkida, et protokolli artiklid 13 ja 14 kehtestavad maksualaste pädevuste jaotuse liidu ja selle liikmesriigi vahel, mis oli ametniku või teenistuja maksustav elukohariik enne liidu teenistusse astumist (vt 25. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C?263/91: Kristoffersen, EKL 1993, lk I?2755, punkt 9, ja 17. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C?88/92: X, EKL 1993, lk I?3315, punkt 11).

15 Protokolli artikli 13 kohaselt on liidu ametnikud ja muud teenistujad kohustatud maksma liidule maksu töö- ja muudelt tasudelt, mida liit neile maksab, ning nad on vabastatud riigimaksudest (vt eespool viidatud kohtuotsus Kristoffersen, punkt 10).

16 Vastavalt protokolli artikli 14 esimesele lõigule käsitatakse muu hulgas tulumaksu rakendamisel liidu ametnikke ja muid teenistujaid – kes üksnes oma kohustuste täitmiseks liidu teenistuses asuvad elama liikmesriigi territooriumile, mis nende liidu teenistusse astudes ei ole maksustav elukohariik – nii nende tegelikus elukohariigis kui ka maksustavas elukohariigis nii, et nad on säilitanud oma elukoha viimati nimetatud riigis, tingimusel et see riik on liidu liige (vt eespool viidatud kohtuotsus Kristoffersen, punkt 11, ja eespool viidatud kohtuotsus X, punkt 9).

17 Sellest tuleneb, et artikli 14 esimese lõigu kohaldamisel säilib päritoluriigil, mis jääb ametniku või teenistuja maksustavaks elukohariigiks, põhimõtteliselt pädevus maksustada muid tulusid kui töö- ja muud tasud, mida liit nendele isikutele maksab, ning ta võib nõuda neilt tulumaksu tasumist isegi siis, kui nende tegelik elukoht ei ole selles riigis (vt selle kohta 13. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C?209/01: Schilling ja Fleck-Schilling, EKL 2003, lk I?13389, punkt 31). Tulumaksu mõiste protokolli artikli 14 esimese lõigu tähenduses tuleb kindlaks määrata kohaldatava siseriikliku õiguse alusel (vt eespool viidatud kohtuotsus Kristoffersen, punkt 12).

18 Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et protokolli artikliga 14 kehtestatud pädevuste jaotus saaks kahjustatud, kui ametnikul või teenistujal oleks õigus valida ise oma maksustav elukohariik (vt eespool viidatud kohtuotsus X, punkt 12).

19 Kuna protokolli artikli 14 esimese lõigu teise lause kohaselt kehtivad nimetatud protokolli maksusätted ka liidu ametniku või teenistuja abikaasa kohta, kui abikaasa ise ei tegutse tasustataval töökohal, ei saa ka abikaasa maksustava elukohariigi kindlaksmääramine sõltuda huvitatud isiku tahtest.

20 Sellest järeldub, et niisugusel juhul nagu põhikohtuasjas käsitletav säilib liikmesriigil, mis oli huvitatud isiku maksustavaks elukohariigiks enne tema abikaasa astumist liidu teenistusse, pädevus maksustada huvitatud isiku muid tulusid kui töö- ja muud tasud, mida liit sellele isikule maksab, kui see isik ise ei tegutse tasustataval töökohal.

21 Eeltoodud tõlgendus ei ole võrdse kohtlemise põhimõttega vastuolus, kuna väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et maksuküsimustes ei saa liidu ametnikke ja teenistujaid ning nende

abikaasasid, kui nad ise ei tegutse tasustataval töökohal liikmesriigis, milles ametnik või teenistuja täidab oma kohustusi liidu teenistuses, käsitada olevana samas olukorras võõrtöötajaga, kes asub elama muusse liikmesriiki kui tema päritoluriik (vt eespool viidatud kohtuotsus Schilling ja Fleck-Schilling, punkt 29).

22 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esitatud küsimusele vastata, et protokolli artikli 14 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et niisuguse isiku abikaasat, kes üksnes põhjusel, et ta astub liidu teenistusse, asub elama liikmesriigi territooriumile, mis selle isiku liidu teenistusse astudes ei ole tema jaoks maksustav elukohariik, käsitatakse endiselt viimati nimetatud riigi residendina, kui see abikaasa ise ei tegutse tasustataval töökohal.

Kohtukulud

23 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokolli, mis oli algselt lisatud Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingule ja seejärel Amsterdamis lepinguga EÜ asutamislepingule, artikli 14 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et niisuguse isiku abikaasat, kes üksnes põhjusel, et ta astub liidu teenistusse, asub elama liikmesriigi territooriumile, mis selle isiku liidu teenistusse astudes ei ole tema jaoks maksustav elukohariik, käsitatakse endiselt viimati nimetatud riigi residendina, kui see abikaasa ise ei tegutse tasustataval töökohal.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: soome.